

Voorwaarden en procedure aanleg nieuwe zaadbronnen en zaadgaarden

Inleiding

In het verre en recente verleden zijn in Nederland diverse typen van zaadgaarden en zaadbronnen aangelegd. Zaadgaarden zijn bestemd voor de productie van als "gekeurd" te certificeren teeltmateriaal. Zaadbronnen van autochtoon uitgangsmateriaal zijn bestemd voor de productie van als "van bekende origine" te certificeren teeltmateriaal. De aanleg van deze zaadbronnen van autochtoon materiaal is in alle gevallen gebeurd door of in samenwerking met de overheid en het onderzoek en op verzoek en aanwijzingen van de Bosschap commissie Z&P. Voor de definities van zaadbron en zaadgaard wordt verwezen naar de Richtlijn artikel 2.c.i en iii.

Sinds enige tijd leeft de wens bij diverse particulieren (zoals bijvoorbeeld: boomkwekers; boomzaadhandel; provinciale landschappen) om beplantingen aan te leggen, dan wel onlangs aangelegde beplantingen in gebruik te gaan nemen, ten behoeve van enige vorm van zaadoogst. De directe aanleiding hiervan is veelal van logistieke aard, namelijk de wens om dicht bij huis en gemakkelijker te kunnen oogsten. Er worden soms ook partijen leverbare planten op de kwekerij gebruikt om zaad van te oogsten.

Bovenstaande hoeft allemaal geen probleem te zijn als het geen richtlijnsoorten betreft en als er niet met certificaten hoeft te worden geleverd. Met andere woorden, er bestaat geen wens de zaadbron toegelaten te krijgen. Indien dit wel het geval is, wordt het een andere zaak en zal er structureel en liefst vooraf iets geregeld moeten worden volgens onderstaande in de commissie zaad&plantsoen van het Bosschap besloten voorwaarden en procedure.

Eisen van aanleg van zaadbronnen en zaadgaarden met de bedoeling deze toegelaten te krijgen (opdat het teeltmateriaal ervan voor bosbouwkundige doeleinden gecertificeerd in de handel kan worden gebracht)

Er zijn in principe drie mogelijkheden:

- 1) Er wordt een zaadgaard aangelegd als uitgangsmateriaal die bestemd is voor de productie van als "gekeurd" te certificeren teeltmateriaal. In dat geval betreft het een richtlijnsoort en zijn de minimumeisen voor toelating te vinden in Bijlage IV van de Richtlijn 1999/105/EG onder punt 1.
- 2) Er wordt een zaadbron aangelegd als uitgangsmateriaal bestemd voor de productie van als "van bekende origine" te certificeren teeltmateriaal. Het materiaal dat wordt gebruikt in deze zaadbron bestaat uit autochtoon uitgangsmateriaal dat al is opgenomen in de Rassenlijst Bomen. In dat geval zijn de minimumeisen voor toelating:
 - dat de beplanting uit minimaal 30 genetisch van elkaar verschillende individuen bestaat;
 - en voor het overige zijn de minimumeisen voor toelating te vinden in Bijlage IV van de Richtlijn 1999/105/EG onder punt 1, waarbij onder 1b gelezen moet worden dat de klonen van autochtone oorsprong dienen te zijn.
- 3) Er wordt een zaadbron aangelegd als uitgangsmateriaal bestemd voor de productie van als "van bekende origine" te certificeren teeltmateriaal met als basis materiaal dat van autochtone oorsprong is. Het verschil met 2) is dat dit basismateriaal niet in de Rassenlijst Bomen is opgenomen. Dit kan bijvoorbeeld zijn omdat het autochtone beplantingen betreft die uit minder dan 30 van elkaar verschillende individuen bestaan. Daarmee betreft het te kleine populaties die zelfstandig niet als uitgangsmateriaal mogen worden opgenomen in de Rassenlijst. In combinatie met elkaar zou dat echter wel kunnen. In dat geval zijn de minimumeisen voor toelating van een dergelijke zaadbron:
 - dat de beplanting uit minimaal 30 genetisch van elkaar verschillende individuen bestaat;
 - en voor het overige zijn de minimumeisen voor toelating te vinden in Bijlage IV van de Richtlijn 1999/105/EG onder punt 1, waarbij onder 1b gelezen moet worden dat de klonen van autochtone oorsprong dienen te zijn.